

GWENDA SCHLUNDT BODIEN

**LES
BELONGING**

Gwenda L. Schlundt Bodien
Crystallise Books
ISBN 9789079764099
NUR 841
NSTC 501468112
Trefwoorden: lesgeven, progressiegericht, leren, floreren

© 2023 Crystallise Books
www.crystallisebooks.com

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën van deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 j° Besluit van 20 juni 1974, Stb.351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient u zich tot de uitgever te wenden.

ALL RIGHTS RESERVED

No part of this work covered by the copyright hereon may be reproduced or used in any form or by any means – graphic, electronic or mechanical, including photocopying, recording, taping, web distribution, information storage and retrieval systems, or in any other manner – without the written permission of the publisher.

Ondanks de aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kan noch de auteur noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Toelichting

Deze les is geschikt voor leerlingen die net zijn gestart in de brugklas. Zonder sociale en emotionele ondersteuning ervaren adolescenten die onlangs de moeilijke overgang naar het voortgezet onderwijs hebben gemaakt, zich minder verbonden, gaan hun leerprestaties achteruit en hebben ze een verhoogd risico op schooluitval.

Deze les leert leerlingen dat moeilijkheden op het voortgezet onderwijs veel voorkomen, van korte duur zijn, en te wijten zijn aan externe, tijdelijke oorzaken in plaats aan persoonlijke tekortkomingen. Dat verbetert het sociaal en psychologisch welzijn van de leerlingen, vermindert schoolverzuim en ongeoorloofd gedrag waar disciplinaire maatregelen voor nodig zijn en het leidt tot hogere cijfergemiddelden.

In het hoofdstuk ‘Dit is saai’ kun je meer lezen over wat het belang ervan is dat leerlingen zich thuis gaan voelen op school en wat leraren kunnen doen om dat gevoel te versterken. Deze les is een van de manieren waarop je dat kunt doen.

De les is als volgt opgebouwd:

1. Introductie: uitleg van de creatieve schrijfpdracht plus rationale
2. Lezen: toetsen
3. Schrijfpdracht nummer 1
4. Lezen: erbij horen
5. Schrijfpdracht nummer 2

De teksten in deze les zijn een vertaling van de teksten die in het onderzoek van Walton et al zijn ontworpen en door echte leerlingen werden geschreven. Deze leerlingen namen deel aan het onderzoek naar de belonging-interventie. In de literatuuropgave kun je de verwijzing naar dit onderzoek vinden.

Introductie

Introduceer de les als een creatieve schrijfpdracht en geef als rationale dat je als school graag wil leren van hoe nieuwe leerlingen het ervaren om te starten op de school.

Zorg dat je geen termen gebruikt als ‘toets’ of ‘test’. Benadruk dat er geen goede of foute antwoorden zijn en dat jullie als school echt geïnteresseerd zijn in de ervaringen van brugklassers. Geef aan dat de leerlingen hun naam op het velletje papier mogen schrijven, maar dat dat niet hoeft als ze dat niet willen.

Start met de volgende uitleg:

Vandaag gaan we een creatieve schrijfpdracht maken. We willen als school namelijk graag leren van de ervaringen van leerlingen die net bij ons gestart zijn. Daarom vragen we je iets over jezelf te schrijven en over je ervaringen met het starten op het voortgezet onderwijs. Je krijgt zo eerst de resultaten van een enquête die we deden onder de leerlingen die vorig jaar in de tweede klas zaten. Lees die even door en neem gerust je tijd. Daarna worden er vragen gesteld die gaan over jouw ervaringen met het starten op het voortgezet onderwijs. Lees deze vragen goed door en beantwoord ze individueel. Je hoeft je niet druk te maken om spelling en grammatica, schrijf gewoon je eigen mening en ideeën op. Jouw antwoorden kunnen toekomstige brugklassers helpen, dus wees eerlijk en schrijf echt over hoe het voor jou is. Als je even een vraag hebt steek dan je hand op, dan kom ik direct naar je toe. Als je klaar bent mag je je antwoorden op mijn bureau leggen.

Geef de leerlingen eerst de volgende tekst op de volgende pagina:

Toetsen

Bijna alle tweedeklassers op onze school schreven over hoe ze het in de brugklas vonden om opeens toetsen te maken en cijfers te krijgen, net zoals jij nu. Vrijwel alle tweedeklassers schreven dat ze zich in het begin in de brugklas behoorlijk zorgen maakten om toetsen. Maar ze schreven bijna allemaal dat ze zich nu ze in de tweede klas zitten veel minder bezorgd maken om toetsen. Lees maar eens wat voorbeelden van wat de meeste tweedeklassers daarover schreven:

‘Toen ik net startte op deze school was ik wel bang voor toetsen. Het leek wel of alle andere leerlingen precies wisten waar ze mee bezig waren. Ik dacht dat ik de enige was die het eng vond. Maar toen kwam ik erachter dat het normaal is om het een beetje spannend te vinden. Iedereen maakt zich wel druk om toetsen en om moeilijke vakken. Het betekent niet dat je niet goed kan gaan presteren of dat je niet thuis hoort hier op school. Je doet gewoon je best en dan komt het wel goed. Ik voel me nu heel fijn hier op school.’

‘Ik vond het in het begin helemaal niet leuk om toetsen te maken. Ik dacht dat ik het helemaal niet goed zou doen en dat de leraren en andere leerlingen zouden denken dat ik niet slim genoeg was. Soms had ik er echt pijn van in mijn buik. Maar de leraren waren echt aardig. Ze hielpen me om beter te worden als ik de toets de eerste keer niet zo goed had gemaakt. Nu weet ik dat ik de leraren hier kan vertrouwen. Ze staan aan jouw kant en je kunt echt vrienden maken hier op school.’

‘Toen ik net in de brugklas zat maakte ik me wel erg druk om de toetsen. Mijn leraren kenden mij nog helemaal niet en ik was bang dat ze me dom zouden vinden. Maar na een tijdje leerde ik dat de leraren aardig zijn en me willen helpen om goed te gaan presteren als ik de antwoorden niet weet. Ze behandelen mij en mijn vrienden met respect. Toen voelde ik me een stuk beter. En nu voel ik me hier echt op mijn plek op school.’

Schrijfofdracht 1

Geef vervolgens de volgende schrijfofdracht aan de leerlingen.

1. Geef eens 1 of 2 redenen waarom een brugklasser zoals jij zich zorgen zou kunnen maken om toetsen. (bijvoorbeeld: omdat je nieuw bent op school)
2. Geef eens 1 of 2 redenen waarom een brugklasser zoals jij zich na een tijdje minder zorgen zou kunnen gaan maken over toetsen. (bijvoorbeeld: omdat je de leraren leert kennen en merkt dat ze er zijn om je te helpen)
3. Geef eens 1 of 2 redenen waarom een brugklasser zoals jij het goed zou kunnen doen op toetsen, zelfs als je je bezorgd maakt om toetsen. (bijvoorbeeld: omdat iedere leerling zich druk maakt om toetsen, maar ook dan de toetsen goed kunnen maken)

Daarna kun je de leerlingen een nieuwe tekst te lezen geven. Dat is de tekst op de volgende pagina:

Erbij horen

Bijna alle tweedeklassers op onze school schreven over dat ze zich in het begin in de brugklas zorgen maakten of ze er wel bij hoorden en zich wel thuis zouden kunnen gaan voelen op school. Maar bijna alle tweedeklassers schreven dat ze nu ze in de tweede klas zitten zich echt thuis voelen en erbij horen en zich op hun plek voelen hier op school. Lees maar eens wat voorbeelden van wat de meeste tweedeklassers daarover schreven:

‘Toen ik startte in de brugklas had ik het gevoel dat ik er niet bij hoorde en er niet bij paste. Ik was verlegen en ik kende weinig mensen. Maar toen zag ik dat alle brugklassers nerveus waren. Je moet gewoon moedig zijn en gaan praten met andere mensen om je heen. Het duurde even, maar ik heb echt goede vrienden gemaakt. Zij zijn er echt voor me. Nu voel ik me heel prettig op school. Je wordt hier geaccepteerd zoals je bent.’

‘De eerste paar maanden had ik steeds een knoop in mijn maag op school. Ik was bang om iets te zeggen tegen de leraren. Ik kende ze niet en de vakken waren veel moeilijker dan op het basisonderwijs. Ik maakte me zorgen dat ze me dom vonden. Maar ze geloven hier echt in je, ook als je slechte cijfers haalt. Ze willen je echt helpen en ze hielpen mij om het tweede half jaar in de brugklas betere resultaten te halen. De leraren zijn er hier echt voor je.’

‘Het voortgezet onderwijs is spannend in het begin, maar het wordt beter. Deze school is best groot. Je moet veel meer zelf doen en lokalen zien te vinden. Ik was bang dat ik de code van mijn kluisje zou vergeten en dat ik de weg niet zou kunnen vinden. Maar de leraren en het personeel hier geven echt om je. Toen ik een keer verdwaalde hielpen ze me om naar het juiste lokaal te komen. En zelfs als ik in de problemen kwam of niet goed meedeed in de klas behandelden de leraren me met respect. Het is makkelijk om met ze te praten en ze luisteren echt naar wat je zegt. Ik heb nu vrienden op school en kan goed opschieten met de leraren en ik voel me echt thuis hier.’

Schrijfpdracht 2

Vervolgens geef je de leerlingen de tweede schrijfpdracht. Die gaat zo:

1. Geef eens 1 of 2 redenen waarom een brugklasser zoals jij zich zorgen zou kunnen maken of hij wel thuis hoort hier op school en erbij hoort. (bijvoorbeeld: omdat het voortgezet onderwijs zo anders is dan het basisonderwijs)
2. Geef eens 1 of 2 redenen waarom een brugklasser zoals jij zich na een tijdje thuis kan gaan voelen op school en kan merken dat die hier op z'n plek is. (bijvoorbeeld: omdat je nieuwe vrienden maakt)
3. Geef eens 1 of 2 redenen waarom een brugklasser zoals jij het goed zou kunnen doen op toetsen, zelfs als je je bezorgd maakt om toetsen. (bijvoorbeeld: omdat iedere leerling zich druk maakt om toetsen, maar ook dan de toetsen goed kunnen maken)

Vragen van leerlingen

Leerlingen kunnen je misschien kritische vragen gaan stellen over het waarom van deze les. Op vragen van leerlingen kun je zo reageren:

1. Waarom moeten we dit doen? We zijn geïnteresseerd in je mening en je ervaringen en de enige manier waarop we daar achter kunnen komen is als we het aan je vragen.
2. Is dit voor de hele school? Nee, het is alleen voor brugklassers, want we willen graag leren van hoe nieuwe leerlingen het ervaren om hier op school te beginnen.
3. Moet ik dit doen? Jouw mening en ervaringen zijn belangrijk, daarom willen we graag dat je deze opdracht maakt.
4. Is dit voor een cijfer? Nee, maak je geen zorgen over spelling en grammatica. Het gaat alleen om jouw mening en ervaringen.
5. Hoe lang duurt het? Niet zo lang. Maximaal een half uurtje, sommigen nemen wat langer de tijd dan anderen. Neem de tijd die je zelf wilt.
6. Wat als ik het antwoord niet weet? Er zijn geen goede of foute antwoorden. Schrijf gewoon zo goed je kan op hoe jij het ervaart en wat jij erover denkt.
7. Wat als ik het niet eens ben met wat de tweedeklassers erover zeggen? Dat geeft niet, doe gewoon je best om jouw eigen mening als brugklasser op te schrijven.

Wat de leerlingen opschrijven is natuurlijk interessant voor de leraren om te weten en je kunt door hun antwoorden te lezen rekening houden met de specifieke zorgen die er onder de leerlingen leven. Je kunt natuurlijk ook zelf een survey met deze vragen houden onder tweedeklassers en het anonieme materiaal dat echt van je eigen leerlingen komt gaan gebruiken in de belonging-les voor brugklassers volgend jaar.

Literatuur

- Gregory M. Walton et al. Where and with whom does a brief social-belonging intervention promote progress in college? *Science* 380,499-505(2023).DOI:10.1126/science.ade4420
- Gregory M. Walton and Alia J. Crum (2022) *Handbook of Wise Interventions How Social Psychology Can Help People Change*. Guilford Press
- G.L. Schlundt Bodien (2023) *Progressiegericht lesgeven, florerend leren*. Crystallise Books, IJsselstein

